

Nr 82.

Av herrar **Gustafson** i Kasenberg och **Henrikson**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbättring av transportmöjligheterna beträffande torvströ, naturlig gödsel och artificiella gödningsämnen för jordbrukets behov.

Att söka i möjligaste mån öka tillgången på livsmedel inom landet är i närvarande kristid en av våra statsmaktens allra angelägnaste uppgifter. Ingen vet när detta fruktansvärda krig slutar, och så länge det pågår och sannolikt ännu någon tid därefter måste vi vara beredda att draga oss fram med vad landet självt förmår frambringa. Under nuvarande förhållanden får ingen möjlighet lämnas oförsökt att dels lägga nya odlingsbara marker under plogen och dels avvinna den redan odlade jorden rikligare skördar.

För detta måls vinnande kunna olika åtgärder komma i fråga. En av de allra verksammaste är enligt vårt förmenande ett bättre tillvaratagande av den naturliga gödseln genom en förbättrad gödselvård, och denna angelägenhet är i närvarande stund desto viktigare, som tillgången på artificiella gödningsämnen av kända orsaker för närvarande är ytterst ringa. Emellertid är en förbättrad gödselvård i hög grad beroende av en allmänare och rikligare användning av torvströ. Vill man åstadkomma en rationell gödselvård, måste man därför laga så, att jordbrukarna kunna lätt och på förmånliga villkor erhålla tillgång på torvströ i tillräcklig utsträckning.

Tvenne svårigheter erbjuda sig för närvarande i detta hänseende. Dels de minskade *fraktmöjligheterna* till följd av järnvägarnas begränsade trafikförmåga, och dels *fraktkostnaderna*, som blivit betydligt fördyrade genom de tid efter annan höjda fraktsatserna. Det gäller sålunda att söka övervinna dessa svårigheter, och därvidlag måste staten enligt vår mening träda hjälpande emellan.

Att avhjälpa den förstnämnda olägenheten faller sig givetvis ganska svårt, så länge kriget och kolbristen varar. Det torde emellertid kunna

sättas i fråga, om icke transporten av viktigare och för den allmänna hushållningen oundgängliga varor borde få gå framför transporten av mindre oundgängliga, och jordbrukarna sålunda beredas en viss företrädesrätt att få fraktad en sådan vara som torvströ.

Vad åter angår de höga fraktkostnaderna, vilka nu avhålla många jordbrukare från att använda torvströ i önskad omfattning, så synes oss statsmakterna genom sina åtgärder på ett närliggande område hava anvisat den utväg, som man här har att anlita, nämligen den direkta fraktlindringen. Allt sedan 1908 har riksdagen årligen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat anslag för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mærgel för jordbrukets behov, och det lider intet tvivel, att denna åtgärd verksamt bidragit till att öka särskilt kalkens användning inom jordbruket. Att detta i sin ordning länt jordbruket till fromma ligger likaledes i öppen dag.

Då vi äro övertygade därom, att motsvarande fraktlindringar i fråga om torvströet, i förening med förbättrade fraktförhållanden i övrigt, skulle medföra gynnsamma verkningar beträffande denna varas användning inom jordbruket, våga vi hålla före, att de medel, som för sådant ändamål kunna komma att av riksdagen anvisas, skola visa sig vara väl använda.

Det synes oss slutligen också på samma grunder som de ovan anförda böra tagas i övervägande, om icke liknande åtgärder, som nu av oss ifrågasatts beträffande torvströ, må komma i fråga även vid transport för jordbrukets behov av naturlig gödsel från städer och stadsliknande samhällen, ävensom av konstgjorda gödningsämnen, i den mån sådana finnas att tillgå i marknaden.

Givetvis sakna vi möjlighet att beräkna storleken av det anslag, som erfordras för beredande av den av oss ifrågasatta fraktlindringen, men då denna angelägenhet, liksom allt som i nuvarande tid är ägnat att befordra livsmedelsproduktionen, är av synnerligen brådskande natur, ha vi ansett oss böra framställa direkt förslag om anvisande av anslag för ändamålet. Beräkningarna av det erforderliga anslaget ungefärliga storlek torde kunna verkställas av vederbörande utskott, till vilket motionen blir remitterad.

Under återropande av vad sålunda anförts få vi härmed hemställa,

dels att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida och på vad sätt bättre transportmöjligheter må kunna beredas beträffande torvströ, naturlig gödsel

och artificiella gödningsämnen för jordbrukets behov, samt därefter vidtaga de åtgärder, som härför kunna anses ändamålsenliga;

dels att riksdagen ville anvisa erforderligt anslag för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av torvströ, naturlig gödsel och artificiella gödningsämnen för jordbrukets behov efter i huvudsak samma grunder, som nu gälla i fråga om kalk, kalkstensmjöl och mägerl.

Stockholm den 25 januari 1918.

Arthur Gustafson i Kasenberg.

A. Henrikson.

